

(AVC/VU)

Dia-vertoning VVH: „Hebben wij hen niet allen liefgehad? Woorden schoten ons te kort om hen te loven en te prijzen wanneer er weer een bedrag werd aangeboden”

ke gevoelens maar achter de coulissen vertellen ze elkaar haar eigen verhalen. Daaruit blijkt steeds dat de beelden die zij van zichzelf hebben, aanmerkelijk positiever zijn dan die welke dominant zijn in haar cultuur.”

Gerechtigheid

Soms vermoeden leidinggevende mannen wel dat vrouwen de gangbare identiteitsdefinities afwijzen, schrijft Marja Meerburg. “Dan volgen pogingen aan de kritiek, voorzover die niet overdreven is, tegemoet te komen en die tegelijkertijd te kanaliseren”. In dit verband verwijst ze naar het gereformeerde rapport *“In Liefde Trouw Zijn”*, dat Willemien Boot in het boek aan een kritische analyse onderwerpt. In dit rapport, schrijft Willemien Boot “wordt liefde lief, gerechtigheid neerbuigend en wederkerigheid een kwestie van goede wil. Deze invulling van begrippen als liefde en wederkerigheid ontnemt het zicht op de werkelijkheid waarin vrouwen leven. Een verband met materiële voorwaarden voor wederkerigheid in een relatie zoals de machtsverhouding op fysiek en economisch gebied, leggen de samenstellers niet.

Zij bieden een versnipperd zicht op de werkelijkheid waarin vrouwen leven, omdat haar positie slechts hier en daar genoemd wordt, als een terzijde dat geen invloed op de algemene situatie heeft. Hun keus voor de grondnotie

liefde en de concretisering wederkerigheid komt door het gebrek aan wederkerigheid in een vrouwenleven niet onder kritiek te staan. Een reden daarvoor kan zijn dat de samenstellers deze noties zien als bijbelse grondnoties; zulke noties problematiseren staat gelijk aan vraagtekens zetten bij de hoofdlijn die de samenstellers van de brochure in de bijbel zagen. In een kerkelijk rapport als dit zal dat niet snel gebeuren.”

Wanneer nemen vrouwen hun kansen waar om verandering in de situatie te brengen? In tijden van politieke of economische crises, schrijft Marja Meerburg. En elders: “Het streven naar bevrijding is altijd aanwezig.”

Ook bij de vrouwen uit de kerkelijke kringen waaruit de VU voortkwam? Een studie daarover moet ooit nog eens verschijnen, maar voorbeelden daarvan liggen voor het oprapen voor wie argwanend of hoopvol (dat hangt er maar vanaf) in de geschiedenis speurt. Juist omdat er zwak of nauwelijks naar geluisterd werd, zijn er nogal wat signalen van onvrede met de heersende machtsverhouding in de vergetelheid geraakt.

1891

Zo bij voorbeeld de openingstoespraak in 1891 van mevrouw douarière Klerck, geboren van Hogendorp op de vrouwenbijeenkomst op het Eerste Christelijk Sociaal Congres, waar-

in met schroom (*“het riekt zo licht naar iets oproerigs”*) de wens geuit werd om niet alleen het huishouden van de man te beredderen *“maar ook om te delen in zijn arbeid in werkplaats of schoolvertrek, of 's lands raadszalen”*. En Marja Meerburgs stelling dat vrouwen overal religieuze expressievormen vinden om de ongelijke machtsverhoudingen tussen mannen en vrouwen ter discussie te stellen kan geïllustreerd worden met een fraai voorbeeld uit deze rede:

“De zonde bracht stoornis te weeg en de vrouw werd slavin. Maar zij heeft haar plaats herwonnen, toen zij op de opstandingsmorgen het eerste stond aan het ledige graf van haar Heiland, en de boodschapper werd van de heerlijke tijding: ‘de Heer is opgestaan...’ Toen kon ook de Pinksterbelofte in vervulling gaan: ‘Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vleesch, en uwe zonen en uwe dochteren zullen profeteeren’”.

VVH

Toen enkele jaren geleden Vrouwen VU-Hulp in de VU-aula het 50-jarig bestaan vierde, speelde zich tussen enkele mannen die de avond tevoren een dia-serie over “De vrouw en de VU” proefdraaiden een interessante discussie af. In de audio-visuele productie werd Kuyper, wiens beeltenis op het VU-busje prijkt, gehekelde als een toonaangevend vrouwenonder-